

2 SAMUEL

13-14

Ammons misdaad, Absaloms wraak en Davids besluiteloosheid tonen de gevolgen van Davids zonde binnen zijn gezin.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/2-samuel/13-14

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De gevolgen van Davids zonde voor zijn gezin	2 min	4
2	Amnons obsessie en gebrek aan zelfbeheersing	4 min	5
3	Jonadabs plan brengt Tamar in gevaar	4 min	7
4	Tamars verzet en de wet over het huwelijk	4 min	9
5	Amnon verkracht Tamar en stuurt haar weg	2 min	11
6	Het verschil tussen liefde en begeerte	2 min	13
7	Waarom Amnons begeerte omslaat in haat	5 min	14
8	Davids schuldgevoel verhindert het straffen	5 min	16
9	Absalom bereidt zijn wraak op Amnon voor	4 min	18
10	De moord op Amnon en de vlucht van zijn broers	2 min	21
11	Het doodsbbericht en Jonadabs reactie	3 min	22
12	Absaloms vlucht en Davids verlangen naar hem	4 min	24
13	Joab schakelt de wijze vrouw uit Tekoa in	2 min	26
14	De koning als rechter en zijn bereikbaarheid	3 min	27

15	De verzonnen weduwe vraagt gratie voor haar zoon	4 min	29
16	Het pleidooi voor Absaloms terugkeer	3 min	31
17	David doorziet Joabs aandeel in het plan	2 min	33
18	Joabs belang bij Absaloms terugkeer	3 min	34
19	Absaloms afzondering, uiterlijk en gezin	2 min	35
20	Davids halve vergeving veroorzaakt wrok	2 min	37
21	Absalom dwingt een ontmoeting met David af	2 min	38
22	Schuldgevoel, rechtspreken en bidden in nood	3 min	39
	Om verder te lezen		40

1

De gevolgen van Davids zonde voor zijn gezin

We beginnen de gevolgen te zien die Davids gezin troffen vanwege zijn zonde: hij had overspel gepleegd met de vrouw van zijn naaste en vervolgens zijn naaste laten doden. Dit was een heel ernstige zonde. Hoewel het volgens de Joodse wet allebei misdrijven waren waarop de doodstraf stond, en David dus verdiende te sterven, werd hij niet ter dood gebracht. God schonk hem genade toen hij zich bekeerde en zei tegen hem dat hij niet zou sterven, maar dat er gevolgen zouden zijn, en die zouden niet gering zijn.

Welnu dan, het zwaard zal voor eeuwig niet van uw huis wijken, omdat u Mij veracht hebt en de vrouw van Uria, de Hethiet, genomen hebt om u tot vrouw te zijn.

2 SAMUEL 12:10

Zelfs het misdrijf dat hij had gepleegd, met de vrouw van zijn naaste naar bed gaan, zou hemzelf overkomen. Hij had het in het geheim gedaan, maar hem zou het in het openbaar overkomen. God zei dat Hij Davids vrouwen aan zijn naaste zou geven, die een van zijn eigen zonen bleek te zijn, en dat die in het volle zonlicht, oftewel in het openbaar, met Davids vrouwen naar bed zou gaan. Eigenlijk ging het niet zozeer om Davids vrouwen als wel om zijn bijvrouwen. Er waren tien bijvrouwen met wie dit gebeurde, maar dit zijn nog steeds heel ernstige gevolgen.

We beginnen die gevolgen zich te zien ontvouwen in 2 Samuel hoofdstuk 13.

2

Amnons obsessie en gebrek aan zelfbeheersing

Daarna gebeurde het volgende. Absalom, de zoon van David, had een knappe zuster, en haar naam was Tamar. En Amnon, de zoon van David, kreeg haar lief. Amnon leed om zijn zuster Tamar tot hij er ziek van werd, want zij was een maagd, zodat het in de ogen van Amnon moeilijk was haar iets aan te doen.

2 SAMUEL 13:1-2

Het was ongepast. Ze konden niet met elkaar trouwen, omdat ze halfbroer en halfzus waren.

[Vertalersnoot: de spreker sluit hier aan bij zijn Engelse Bijbelvertaling, die ‘ongepast’ zegt. De HSV heeft hier ‘moeilijk’.] Ze hadden verschillende moeders, maar ze hadden dezelfde vader. Ze waren dus te nauw verwant om een huwelijk te kunnen overwegen. Als ze volle neef en nicht waren geweest, zou dat volgens de wet van Mozes niet verboden zijn geweest. Maar als halfbroer en halfzus waren ze uiteraard te nauw verwant. Er was geen enkele manier waarop hij haar rechtmatig tot vrouw kon nemen, en dus werd hij ziek.

Ik weet niet precies aan welke symptomen we hier moeten denken, en misschien ging het niet om een letterlijke ziekte. Misschien was hij, zoals het in Hooglied staat, ziek van liefde, liefdesziek. Maar het punt is dat hij niet gelukkig was. Hij was afgeleid. Hij kon niet normaal functioneren, omdat hij zo geobsedeerd was door zijn halfzus.

Wanneer een vrouw buiten bereik is, moet een man zichzelf gewoon in de hand houden. Een man moet niet verliefd worden op iemand die niet beschikbaar is, of dat nu de vrouw van een ander is of iemand die om een andere reden gewoon niet bij hem past en niet beschikbaar is. Het is waar dat mannen heel gemakkelijk en onwillekeurig voor een vrouw kunnen vallen. Ik weet zeker dat vrouwen hetzelfde kan overkomen. Ze besluiten niet noodzakelijk dat ze smoorverliefd zullen worden, maar het gebeurt

gewoon. Toch kan iemand besluiten die verliefdheid weer los te laten, of er in elk geval zijn gedachten van af te leiden. Je kunt zeggen: ‘Dit is niet gepast. Daarom zal ik niet in de buurt van deze persoon komen, of zal ik niet aan deze persoon blijven denken.’

Amnon kwelde zichzelf met deze obsessie, en uiteindelijk werd het zijn dood. Het is zijn eigen schuld. Je kunt er niet altijd iets aan doen voor wie je spontaan verliefde gevoelens krijgt, maar je kunt je gedachten wel sturen. Je kunt besluiten over wie je jezelf wel en niet toestaat na te denken en te mijmeren. Het is niet zoals Hollywood het voorstelt: je wordt zomaar verliefd en dan ben je gedoemd om smoorverliefd te blijven, en daar moet je dan maar mee leven. Nee, je kunt je gedachten daadwerkelijk op andere dingen richten. Het is niet het gemakkelijkste wat er is.

Koningen en prinsen kiezen vaak de weg van de minste weerstand. Ze worden behoorlijk verwend. In dit geval was hij een prins. Waarschijnlijk had hij niet vaak meegemaakt dat hij zichzelf iets moest ontzeggen. Het is zelfs mogelijk dat zijn vader hem nooit iets had geweigerd. We lezen niets over Davids verhouding met Amnon. Maar we weten wel dat David een verhouding had met Adonia, een zoon over wie wordt gezegd dat hij hem nooit, maar dan ook nooit, ergens op aansprak. Hij vroeg hem zelfs nooit ook maar:

Waarom doe je wat je doet?

Er is geen reden om aan te nemen dat Adonia Davids lieveling was, en toch was hij een verwend zoon. Absalom was in feite Davids lieveling, en we zien dat hij behoorlijk wordt verwend, maar niet helemaal. Maar het is mogelijk dat Amnon eenvoudigweg nooit zichzelf of zijn gedachten had hoeven beheersen, of zichzelf iets had hoeven ontzeggen. Hij is de zoon van een rijke koning. Hij kan krijgen wat hij wil, behalve in dit geval. Hij had dus geen enkele ervaring met zichzelf iets ontzeggen, en hij liet zich ziek maken door zijn obsessie voor iets wat hij niet kon krijgen.

3

Jonadabs plan brengt Tamar in gevaar

Maar Amnon had een vriend, van wie de naam Jonadab was, een zoon van Simea, een broer van David. Jonadab was een heel wijze man.

2 SAMUEL 13:3

In Spreuken staat dat je voorzichtig moet zijn bij het kiezen van je vrienden, omdat een slechte vriend je soms tot een misdrijf zal verleiden.

[Vertalersnoot: de spreker volgt hier de formulering van Spreuken 12:26 in zijn Engelse Bijbelvertaling over vriendenkeuze. De HSV spreekt hier over te rade gaan bij een naaste.] Deze vriend van Amnon was precies zo'n slechte vriend en zette hem aan tot misdadig gedrag.

Die zei tegen hem: Waarom ben je er morgen na morgen zo ellendig aan toe, zoon van de koning? Zou je het mij niet vertellen? Toen zei Amnon tegen hem: Ik heb Tamar, de zuster van mijn broer Absalom, lief. Jonadab zei tegen hem: Ga op je slaappleats liggen en houd je ziek. Als je vader dan komt om naar je te kijken, moet je tegen hem zeggen: Laat mijn zuster Tamar toch komen om mij brood te doen eten. Als zij voor mijn ogen eten klaarmaakt zodat ik het kan zien, zal ik het uit haar hand eten. Amnon ging liggen en hield zich ziek. Toen de koning kwam om naar hem te kijken, zei Amnon tegen de koning: Laat mijn zuster Tamar toch komen en twee koeken voor mijn ogen klaarmaken, zodat ik die uit haar hand kan eten.

2 SAMUEL 13:4-6

In vers 2 wordt ons verteld dat hij ziek werd, maar blijkbaar niet in de zin dat hij echt zo ziek was dat hij in bed moest blijven. Dus moest hij doen alsof hij zó ziek was.

Toen stuurde David een bode naar Tamar, in het huis, om te zeggen: Ga toch naar het huis van je broer Amnon en maak eten voor hem klaar.

2 SAMUEL 13:7

David bracht Tamar dus in gevaar, waarschijnlijk zonder te weten dat hij haar in gevaar bracht. Maar er is geen reden waarom Amnons verzoek zonder argwaan ingewilligd had moeten worden. Waarom zou je het eten tenslotte niet door een dienaar laten klaarmaken? Waarom moet het Tamar zijn? Als een man ziek is, hoeft hij zijn maaltijden toch niet door een bepaalde kok te laten klaarmaken. En er waren zeker dienaren die de maaltijden voor de tafel van de koning klaarmaakten en die gestuurd hadden kunnen worden. Ik weet zeker dat ze heel goed konden koken, en het zou niet nodig zijn dat Tamar degene was die het deed. Het feit dat hij om Tamar vroeg en niet om iemand anders, zou haast het vermoeden wekken dat hij bijzonder verliefd op haar was.

Zelfs als David dat aanvoelde, dacht hij misschien dat het nooit zou uitlopen op zoiets misdadigs als verkrachting. Maar zelfs dan had David moeten beseffen dat Amnon iets in gedachten moest hebben toen hij specifiek om Tamar vroeg. Een zekere aantrekking tot haar of zoiets, wat ongepast zou zijn tussen een broer en een zus. David lijkt niet zo goed op de dingen gelet te hebben als hij had moeten doen. En hij stuurt Tamar een situatie in waarin ze daadwerkelijk in gevaar wordt gebracht.

Tamar ging naar het huis van haar broer Amnon terwijl hij daar lag. Zij nam deeg, kneedde het, maakte voor zijn ogen koeken en bakte de koeken.

2 SAMUEL 13:8

Dat hij eiste dat het eten voor zijn ogen werd klaargemaakt, betekent dat hij gewoon naar een vrouw wilde kijken die aan het werk was. En dat zou niet iets zuivers zijn. Zoals ik al zei, het maakt niet uit wie je eten klaarmaakt. Als je wilt dat zij komt en het

voor je ogen klaarmaakt, is dat omdat je naar háár wilt kijken, in het bijzonder, niet naar het eten. En dus kon je Amnons bedoelingen met Tamar niet voor honderd procent zuiver achten, ook al dacht je niet dat hij zich als een volslagen hufter zou gedragen.

4

Tamars verzet en de wet over het huwelijk

Daarop nam zij de pan en schudde die voor hem leeg, maar hij weigerde te eten. En Amnon zei: Laat iedereen bij mij weggaan. Iedereen ging toen bij hem weg. Toen zei Amnon tegen Tamar: Breng het eten in de kamer, zodat ik het uit je hand kan eten. Toen nam Tamar de koeken die zij gemaakt had, en bracht ze bij haar broer Amnon in de kamer. Toen zij die bij hem bracht om te eten, greep hij haar en zei tegen haar: Kom, slaap met mij, mijn zuster.

2 SAMUEL 13:9-11

Maar zij zei tegen hem: Nee, mijn broer, verkracht mij niet, want zoiets doet men niet in Israël; doe deze schandelijke daad niet. Want ik, waar zou ik mijn schande brengen? En wat jou betreft, jij zou zijn als een van de dwazen in Israël. Welnu, spreek toch met de koning, want hij zal mij aan jou niet onthouden.

2 SAMUEL 13:12-13

Ze zegt dat als je me zou verkrachten, ik met schande zou zitten. Ik zou nergens heen kunnen. Ik zou geen maagd meer zijn, maar een onteerde vrouw. Een man zou me niet willen omdat ik geen maagd ben. En dat zou in die samenleving gewoon een groter probleem zijn dan in onze huidige samenleving. Een man wilde de eerste zijn bij zijn

vrouw. Hij wilde geen vrouw die als beschadigde waar werd beschouwd. En daarom zegt ze: ik zal door jou gebruikt worden, maar je kunt niet met me trouwen, dus je kunt het niet goedmaken.

Onder de wet van Mozes was de enige straf dat ze met elkaar moesten trouwen en niet mochten scheiden, als twee mensen met elkaar naar bed gingen en geen van beiden met iemand anders getrouwd of verloofd was. In een land waar de wet echtscheiding bij heel veel vergrijpen toestond, werd een man die met een vrouw naar bed ging voordat ze getrouwd waren, gedwongen met haar te trouwen, zonder de mogelijkheid om te scheiden.

Dit was natuurlijk een manier om ervoor te zorgen dat een man niet lichtvaardig misbruik maakte van een vrouw. Want een man zou kunnen denken: „Ik vind het niet erg als we moeten trouwen. Sterker nog, ik wil graag met haar trouwen, dus ik ga gewoon met haar naar bed.” Het was niet zo dat je gewoon met haar naar bed ging en dan met haar mocht trouwen, en dat het dan net als elk ander huwelijk was. Je hebt geen enkele mogelijkheid om uit dat huwelijk te komen. Dus de wet bepaalde dat om te voorkomen dat mensen dit soort dingen al te lichtvaardig zouden doen.

Maar het was natuurlijk iets anders dan overspel, want op overspel stond de doodstraf. Als een man met de vrouw van een andere man naar bed ging, of een getrouwde vrouw met een andere man dan haar echtgenoot naar bed ging, zouden ze allebei ter dood worden gebracht. Maar als het om een ongetrouwd stel ging, niet verloofd, niet aan iemand anders verbonden, dan was het gevolg een huwelijk. Ze moesten trouwen. Maar in dit geval konden ze natuurlijk niet trouwen. Ze waren broer en zus. Dus ze zegt: „Als je met me naar bed gaat, maak je me ongeschikt voor ieder ander, en toch kun je niet met me trouwen, omdat we broer en zus zijn.”

Maar toen probeerde ze hem op andere gedachten te brengen, misschien als een wanhoopspoging. Ze zei:

Vraag het aan David. Vraag het aan onze vader, dan laat hij je met me trouwen.

Dat is wat ze zegt. Natuurlijk was het niet waarschijnlijk dat dit waar was. Maar ik geloof dat ze wanhopig probeerde een manier te vinden om de kamer uit te komen. Als hij het aan de koning zou vragen en de koning nee zou zeggen, kon ze afstand houden

en ervoor zorgen dat ze nooit meer kwetsbaar was. Zo probeerde ze hem er dus van te weerhouden iets impulsiefs te doen. Ze zei:

Praat met de koning. Hij zal je best met me laten trouwen.

Dat is duidelijk niet waar. Hij zou haar wel aan hem hebben onthouden. Het zou niet gebeuren dat Davids zoon met Davids dochter zou trouwen. Maar ze hoopte dat dit misschien haar uitweg zou zijn.

5

Amnon verkracht Tamar en stuurt haar weg

Hij wilde echter niet naar haar stem luisteren, maar omdat hij sterker was dan zij, verkrachtte hij haar en sliep met haar.

2 SAMUEL 13:14

En dan wordt hier dit interessante psychologische verschijnsel vermeld.

Daarna haatte Amnon haar met een heel diepe haat. Ja, de haat waarmee hij haar haatte, was groter dan de liefde waarmee hij haar had liefgehad. Amnon zei tegen haar: Sta op, ga weg! Toen zei zij tegen hem: Er zijn geen redenen om mij weg te sturen. Dit kwaad zou groter zijn dan het andere dat je mij aangedaan hebt. Maar hij wilde niet naar haar luisteren. Hij riep zijn knecht, zijn bediende, en zei: Stuur die vrouw toch bij mij vandaan, naar buiten, en doe de deur achter haar op slot. Zij had een veelkleurig gewaad aan, want dat droegen de dochters van de koning die nog maagd waren als bovenkleed. Zijn bediende bracht haar naar buiten en deed de deur achter haar op slot. Toen deed Tamar as op haar hoofd, scheurde het veelkleurige gewaad dat zij aanhad, legde haar hand op haar hoofd en liep al schreeuwend weg. Haar broer Absalom zei tegen haar: Is je broertje Amnon bij je geweest? Nu dan, zus van mij, zwijg erover, hij is je broer; neem het niet al te zeer ter harte. Daarna woonde Tamar, eenzaam, in het huis van haar broer Absalom.

2 SAMUEL 13:15-20

Amnon had zijn belangstelling voor haar blijkbaar niet helemaal verborgen gehouden. Zelfs Absalom vermoedde iets. Hij moet geweten hebben dat Amnon een nietsnut was die het ook op haar voorzien had. Dus toen Absalom haar in die toestand zag, was zijn eerste vermoeden dat Amnon haar iets had aangedaan. Hij zegt:

Maar houd je nu maar stil, zus. Hij is je broer. Trek het je niet te veel aan. Zo bleef Tamar eenzaam en verlaten in het huis van haar broer Absalom wonen.

Ze is nooit getrouwd.

Toen koning David al deze dingen hoorde, ontstak hij in hevige woede. Maar Absalom sprak niet met Amnon, geen kwaad en geen goed, want Absalom haatte Amnon, omdat hij zijn zuster Tamar verkracht had.

2 SAMUEL 13:21-22

6

Het verschil tussen liefde en begeerte

Hier zien we een paar interessante gedragingen die heel levensecht zijn, maar in zekere zin ook heel ironisch, heel tegenstrijdig. We lezen dat hij eerder zo veel van Tamar had gehouden dat hij ziek was van liefde en het nauwelijks kon verdragen. Maar hier is het woord 'liefde' duidelijk een oppervlakkige term. Het is geen liefde zoals de liefde van God voor mensen, of zoals christelijke liefde, zoals de liefde van Christus, die onzelfzuchtig is. Dit is eenvoudigweg verliefdheid. Dit is van een vrouw houden zoals een man van zijn favoriete smaak ijs houdt. Het is volkomen egoïstisch. Het gaat om het plezier dat hij beleeft aan gedachten aan haar, of aan gedachten over hoe hij haar kan gebruiken, of wat dan ook. Dat is waar hij van houdt. Hij houdt niet van haar. Hij houdt van zichzelf. En zij is degene die hij ziet als de mogelijke bron van geluk, als hij haar maar voor zichzelf kan krijgen.

Dat is wat veel mensen liefde noemen. En veel mensen geloven werkelijk dat ze verliefd zijn, terwijl dat in feite alles is wat ze hebben. Ze houden niet van de ander; ze houden van zichzelf. Veel mensen zouden, wanneer ze zeggen: 'Ik hou van je', eigenlijk, als ze eerlijker waren, moeten zeggen: 'Ik begeer je. Ik hou van mezelf, en ik wil jou omdat ik mezelf plezier wil doen, en ik denk dat jij daarvoor kunt zorgen.' En dat is geen liefde. Wanneer je van een ander houdt, zei Jezus,

Niemand heeft een grotere liefde dan deze, namelijk dat iemand zijn leven geeft voor zijn vrienden.

JOHANNES 15:13

Je gebruikt die ander niet. Je laat die ander baat hebben bij jou, in plaats van andersom.

En dus is Amnon gewoon een egoïstische jonge prins die verliefd is en begeerte voelt naar iemand die het voorwerp is van zijn begeerte, maar die hij niet op een rechtvaardige manier in een eerbare relatie kan krijgen. En wanneer hij dan misbruik van haar maakt, zien we dit vreemde verschijnsel. Vers 15:

Amnon haatte haar vreselijk.

En er staat:

7

Waarom Amnons begeerte omslaat in haat

Daarna haatte Amnon haar met een heel diepe haat. Ja, de haat waarmee hij haar haatte, was groter dan de liefde waarmee hij haar had liefgehad. Amnon zei tegen haar: Sta op, ga weg!

2 SAMUEL 13:15

Dat lijkt tegenstrijdig. Dat lijkt iets wat niet zou gebeuren. Als je echt van iemand houdt, hoe kun je dan in een oogwenk omslaan en diegene plotseling haten?

Maar zijn liefde was alleen maar lust. En het is verbazingwekkend wat een man die lust voelt allemaal kan denken. Hij kan allerlei tedere gedachten over een vrouw hebben. Hij kan denken dat hij verliefd is. Maar zodra hij klaar is, is hij een andere man. Zodra zijn gedachten niet meer door lust worden beheerst, kijkt hij objectiever naar de situatie en zegt hij: 'Ik weet eigenlijk niet of ik deze persoon uiteindelijk wel echt waardeer.' En nu ziet hij haar als iemand voor wie hij zich schaamt, omdat hij met haar heeft gedaan wat hij heeft gedaan. En hij ziet haar als de oorzaak daarvan. Dat is natuurlijk onredelijk. Het is volkomen onredelijk om haar de schuld te geven. Zij verzette zich, en hij heeft misbruik van haar gemaakt. Maar zo kan iemand zijn als hij volkomen door zichzelf in beslag wordt genomen. 'Ik houd van je zolang je iemand bent naar wie mijn lusten uitgaan.' Maar zodra die lust voorbij is — en die gaat voorbij

wanneer een man seksuele gemeenschap heeft gehad; de lust verdwijnt, in ieder geval voorlopig — kijkt hij naar de situatie en zegt: ‘Nu zie ik je alleen nog als iemand die een slecht mens van me heeft gemaakt. Jij hebt me iets laten doen waarvoor ik me zal schamen. Ik heb een slecht geweten over wat ik heb gedaan, en ik zie jou als degene die het heeft uitgelokt. Jij bent degene die me in verleiding heeft gebracht.’

Nu is dit natuurlijk helemaal geen redelijk of rationeel standpunt van hem, maar zo denken slechte mensen nu eenmaal. Zijn geweten zat hem dwars. Hij had zichzelf moeten haten. Hij is degene die de laffe daad heeft gepleegd, maar hij gaat daar geen verantwoordelijkheid voor nemen. Hij gaat zichzelf zien als het slachtoffer van haar verleiding. En hij gaat haar zien als iemand die hem, telkens wanneer hij haar ziet, alleen maar zal herinneren aan zijn knagende geweten. Het is iets vreemds en ingewikkelds in iemands gedachten, maar het is volkomen realistisch. Dit zal vaak het geval zijn.

Mannen die vrouwen verkrachten, zijn vaak geen liefhebbers van vrouwen. Het zijn geen mannen die van vrouwen houden. Ze koesteren juist wrok tegen vrouwen. En deze man had waarschijnlijk nog nooit eerder een vrouw verkracht, maar nu was hij een verkrachter. Als zodanig ontdekte hij dat hij geen man was die van een vrouw houdt. Hij is een man die van zichzelf houdt en zichzelf heeft verlaagd door zijn onbeheerste lust. En de vrouw wordt als het probleem gezien. Als zij immers niet zo aantrekkelijk voor hem was geweest, zou hij deze vernederende daad niet hebben gepleegd, denkt hij. Dus wil hij haar gewoon niet zien. Hij haat haar. Het is een bizarre reactie, maar het is niet onrealistisch. Het is zelfs buitengewoon realistisch. Zoals de Bijbel deze mensen neerzet — het zijn geen eendimensionale mensen. Ze hebben echte, ingewikkelde psychologische reacties op hun omstandigheden. En dit is er zo een.

Zij treurt omdat ze onteerd is. Ze kan niet meer trouwen. Hij heeft haar vooruitzichten verwoest. Ze was een mooie vrouw en een prinses. Ze had waarschijnlijk veel huwelijksmogelijkheden gehad, waarschijnlijk veel aantrekkelijke huwelijksmogelijkheden. En nu is haar dat ontnomen. Haar leven is verwoest door zijn domheid en slechte gedrag.

Absalom beheerst zich op dit moment. Absalom is een koelbloedig iemand. Hij is berekenend. Hij heeft op dit moment besloten Amnon te doden, maar hij gaat zijn tijd afwachten en naar een gelegenheid zoeken. Later wil hij zijn vader, de koning, van de troon stoten. Ook daar neemt hij de tijd voor, en geleidelijk wint hij de gunst van het volk. Hij is niet zoals Amnon. Amnon is hartstochtelijk en heeft geen zelfbeheersing. Hij doet gewoon wat hij in een opwelling wil doen. Als Absalom zo was, zou hij gewoon Amnons kamer binnenlopen en hem neersteken. Dat gaat hij hoe dan ook doen, maar hij gaat het nu nog niet doen. Hij gaat berekenen wat de beste gelegenheid is om Amnon te doden. En dus neemt Absalom zijn zus in huis en zorgt hij de rest van haar leven voor haar, omdat ze geen kinderen of man heeft die dat kunnen doen.

8

Davids schuldgevoel verhindert het straffen

Nu is het ook interessant, en dit is ook een interessante psychologische studie van David, dat er in vers 21 staat:

Toen David ervan hoorde, was hij heel boos.

Hij was dus boos, maar hij deed niets. Zijn zoon heeft hier zijn dochter verkracht. De zoon zou gestraft moeten worden. David straft hem niet. Hij is kwaad. Waarover is hij kwaad? Misschien is hij boos vanwege wat zijn dochter is aangedaan. Hij is boos dat er een misdaad tegen haar is gepleegd. Misschien is hij boos dat deze schande over zijn gezin is gebracht. Soms worden ouders boos op hun kinderen, niet zozeer omdat ze zich bekommeren om de ziel van hun kinderen, maar omdat ze zich bekommeren om de schande die hun kinderen over het gezin brengen, om de schaamte. In dat geval houdt de ouder natuurlijk niet van zijn kind. Zo iemand houdt alleen van zijn eigen reputatie en neemt het het kind kwalijk dat het schande over het gezin heeft gebracht. Als de kinderen van een ouder verkeerde dingen doen, zou dat die ouder zorgen moeten baren, maar omwille van het kind, niet omwille van de reputatie van het gezin.

Maar David was boos en hij deed niets. Waarom deed hij niets? Nou, we zullen zien dat hij bijna elke keer dat zijn kinderen zich misdragen, geneigd is niets te doen. Vooral in dit geval geloof ik dat zijn geweten hem niet toestond iets te doen, want ik weet zeker dat hij redeneerde: ‘Mijn zoon heeft zojuist op ongeoorloofde wijze een vrouw genomen en misbruik van haar gemaakt, net zoals ik bij Bathseba heb gedaan.’ David is vrijgesteld van de straf voor zijn misdaad. Dat wil zeggen: de straf voor zijn misdaad is niet uitgevoerd. Hij zal niet sterven. Maar hij weet wel dat wat er gebeurd is, een gevolg is van zijn misdaad. Het zou zelfs heel goed kunnen dat zijn zoon niet had gedacht dat hij ermee weg kon komen als niet bekend was geweest dat David zoiets had gedaan. Wanneer bekend is dat een vader of moeder zelf niet vrijuit gaat, hebben de kinderen dat heel snel door. Ze beseffen plotseling: ‘Nou, als pa daarmee weg kan komen, kan hij het mij moeilijk kwalijk nemen als ik het doe.’ Amnon kan heel goed het gevoel hebben gehad dat hij iets zo immoreels kon doen en ermee weg kon komen, omdat hij wist dat zijn vader er geen woord over zou durven zeggen. David had immers iets soortgelijks gedaan. Davids eigen geweten belette hem iets te doen. Het weerhield hem er niet van er boos over te worden, maar boos zijn lost niets op. De zaak bleef onopgelost. Amnon kreeg geen straf, en daardoor bleef Absalom wrok koesteren tegen David. Absalom nam het op voor zijn zus, maar David nam het niet op voor zijn dochter. Absalom vond dat hij Amnon dan zelf moest straffen, omdat de koning in deze zaak niet deed wat hij behoorde te doen.

Daarna verslechterde de verhouding tussen David en Absalom natuurlijk nog verder. Maar dat kwam volgens mij grotendeels door Davids schuldgevoel. David was altijd een moedige krijger geweest, een doortastende heerser die iemand strafte, zelfs doodde, voor iets wat ook maar enigszins als een misdaad kon worden beschouwd waarop de doodstraf stond. Hij was vastberaden en handelde snel. Maar nu is hij besluiteloos. Nu is hij boos, maar hij onderneemt niets. Dat komt volgens mij doordat zijn eigen positie zo was ondermijnd dat hij eenvoudig niet het gevoel had zo rechtvaardig te kunnen oordelen als wanneer hij zelf onschuldig was geweest.

Ik denk dat deze zonde die hij met Bathseba beging, hem de rest van zijn leven is blijven achtervolgen. Het is waar dat David, toen God zei dat hij niet zou sterven, die Psalm 32 schreef:

Maar wat is het goed om vergeven te zijn.

PSALMEN 32:1

Maar toen hij begon te zien hoe zijn gezin uiteenviel, moet dat hem verdriet hebben gedaan. Het doet iedere ouder verdriet om te zien hoe zijn kinderen met elkaar gaan vechten en daaronder lijden. Maar des te meer wanneer je beseft: 'Dit overkomt hun door wat ik heb gedaan. De profeet Nathan heeft gezegd dat mijn gezin deze problemen zal krijgen door wat ik heb gedaan. Dus ook al heeft God mij vergeven en zal ik zelf niet rechtstreeks de zwaarste straf ondergaan, toch lijden mijn kinderen onder mijn zonden.' Dat moet een bitter besef zijn. David moet dat hebben beseft.

Toen koning David al deze dingen hoorde, ontstak hij in hevige woede. Maar Absalom sprak niet met Amnon, geen kwaad en geen goed, want Absalom haatte Amnon, omdat hij zijn zuster Tamar verkracht had.

2 SAMUEL 13:21-22

Vers 23:

9

Absalom bereidt zijn wraak op Amnon voor

Het gebeurde twee volle jaren later, toen Absalom schaap scheerders aan het werk had in Baäl-Hazor, dat bij Efraïm ligt, dat Absalom alle zonen van de koning uitnodigde.

2 SAMUEL 13:23

Zo lang was Absalom bezig zijn plan tegen Amnon uit te broeden. Hij is van plan zijn broer te doden, maar hij blijft koel, berekenend en beheerst. Hij neemt de tijd. Hij neemt niet zomaar twee jaar, maar twee volle jaren. De gedachte lijkt hier te zijn dat hij niets overhaastte. Er staat 'volle jaren'. Hij had gewoon 'twee jaar' kunnen zeggen om ons te vertellen hoeveel tijd er verstreek. Maar hij spreekt over 'twee volle jaren', alsof het een volledige periode is die hij van tevoren had uitgedacht. En hij wachtte tot die voorbij was voordat hij zijn plan uitbroedde.

Absalom kwam bij de koning en zei: Zie toch, uw dienaar heeft schaap scheerders aan het werk; laat de koning en zijn dienaren toch met uw dienaar meegaan.

2 SAMUEL 13:24

Dit was alleen maar een formaliteit. Ik denk dat hij wist dat de koning het te druk zou hebben om naar zoiets te komen. Maar het was bedoeld om argwaan weg te nemen. Hij nodigt al zijn broers uit. Ik denk niet dat zijn haat tegen Amnon in die twee jaar onopgemerkt was gebleven. Hij heeft Amnon gemeden. Hij haat Amnon. Dus nu hij Amnon vanuit diens huis uitnodigt naar een plek waar iemand hem iets zou kunnen aandoen, doet Absalom er alles aan om het te laten lijken alsof dit een veilige situatie is. Hij wacht twee jaar, zodat het lijkt alsof alle problemen rond Tamar tot het verleden behoren. Misschien is Amnon die grotendeels vergeten.

Vervolgens nodigt hij alle zonen van de koning uit, dus niet alleen Amnon. Als hij alleen Amnon had uitgenodigd, zou dat argwaan wekken. Vervolgens nodigt hij de koning en alle dienaren van de koning uit. Als David deze uitnodiging had aangenomen, had Absalom zijn plan uiteraard nooit kunnen uitvoeren. Hij rekende er

dus op dat David en de dienaren niet zouden komen. Maar hij moest de uitnodiging doen om de indruk te wekken dat hij niets heimelijk van plan was wat door Davids aanwezigheid zou worden verhinderd.

Maar de koning zei tegen Absalom: Nee, mijn zoon, laten wij toch niet allemaal gaan, zodat wij je niet tot last zijn. Absalom hield bij hem aan. Hij wilde echter niet meegaan, maar gaf hem zijn zegen.

2 SAMUEL 13:25

Dus Absalom drong er zelfs nog een tweede keer bij David op aan om te komen, maar natuurlijk wist hij dat David niet zou komen. Zoals Absalom had gehoopt, sloeg David de uitnodiging af en gaf hij hem zijn zegen.

Toen zei Absalom: Zo niet, laat dan mijn broer Amnon met ons meegaan. Maar de koning zei tegen hem: Waarom zou hij met je meegaan? Toen Absalom bij hem bleef aanhouden, liet hij Amnon en al de koningszonen met hem meegaan.

2 SAMUEL 13:26-27

Nu zei hij:

Laat Amnon meegaan.

We hebben al gelezen dat hij alle zonen van de koning had uitgenodigd. Daar hoorde Amnon ook bij. Misschien had Amnon de uitnodiging afgeslagen.

[Redactionele noot: de transcripties verschillen hier. Eén versie noemt ook een mogelijk ander plan van Amnon. De weergave volgt op grond van de omliggende uitleg de lezing dat hij de uitnodiging misschien had afgeslagen; de precieze bronwoorden zijn onzeker.] Toen alle zonen werden uitgenodigd, had Amnon misschien gezegd: ‘Nee, ik kom niet.’ Daarom zei hij heel specifiek: ‘Luister, ik wil dat alle zonen erbij zijn. Zou je tegen Amnon willen zeggen dat hij mee moet gaan? Want Amnon komt

niet.' Als jij niet kunt komen, pa, laat dan tenminste alle broers komen. Amnon slaat de uitnodiging blijkbaar af, dus laat Amnon alsjeblieft meegaan. En dus heeft David Amnon blijkbaar opgedragen om mee te gaan.

10

De moord op Amnon en de vlucht van zijn broers

Absalom gaf zijn knechten de opdracht: Let er toch op, als het hart van Amnon vrolijk is van de wijn en ik tegen u zeg: Dood Amnon, dan moet u hem doden. Wees niet bevreesd, heb ik het u niet geboden? Wees sterk en wees dappere mannen. En de knechten van Absalom deden met Amnon zoals Absalom geboden had. Toen stonden alle zonen van de koning op, reden weg — ieder op zijn muildier — en vluchtten.

2 SAMUEL 13:28-29

Geen van de zonen verdedigde zichzelf of Amnon tegen Absalom. Misschien was het een verrassingsaanval. Waarschijnlijk waren ze allemaal dronken. Vooral Amnon was dronken, en misschien was het barmhartig van Absalom om zijn broer dronken te laten worden, zodat hij minder pijn zou voelen. Als je iemand gaat vermoorden, is hem eerst verdoven misschien wel het meest goedgunstige wat je voor hem kunt doen. Maar waar het om gaat, is dat iedereen had gedronken en niemand meer op zijn hoede was. Iedereen had het naar zijn zin, alle waakzaamheid was verdwenen. Toen werd die laffe daad gepleegd. Absalom gaf zijn dienaren het teken en ze doodden Amnon.

De andere zonen wisten niet precies wat Absaloms bedoelingen waren. En misschien hadden ze hun eigen lijfwachten niet om zich heen. Daarom besloten ze dat ze maar beter konden vluchten, voor het geval Absalom alle nakomelingen van de koning probeerde uit te roeien, zodat hij koning kon worden. Soms gebeurde dat. Denk maar aan Abimelech, de zoon van Gideon. Hij had al zijn broers gedood om zichzelf koning te kunnen maken in de plaats van zijn vader Gideon. Zoiets was niet ongehoord. De

andere broers wisten niet wat Absaloms bedoelingen waren en dachten: ‘Nou, misschien gaat hij ons allemaal ombrengen, zodat hij de enige erfgenaam van de troon is.’ Dus vluchtten ze allemaal en maakten dat ze wegwamen.

11

Het doodsbbericht en Jonadabs reactie

Het gebeurde, toen zij nog onderweg waren, dat het gerucht David bereikte: Absalom heeft al de zonen van de koning gedood en er is niet één van hen overgebleven.

2 SAMUEL 13:30

Het bericht was onderweg duidelijk verdraaid. Maar het was een bericht dat politiek gezien wel enigszins logisch was: dat iemand alle zonen van de koning zou doden om de enige overlevende te zijn. Het was een geloofwaardig verhaal, al was het niet helemaal een juist verhaal.

Toen stond de koning op, scheurde zijn kleren en ging op de grond liggen. Al zijn dienaren stonden bij hem met gescheurde kleren.

2 SAMUEL 13:31

Dan Jonadab — dat is die verdorven schurk die Amnon ertoe overhaalde zijn zus te verkrachten. Wat een geweldige vriend is hij voor Amnon.

Maar Jonadab, de zoon van Simea, de broer van David, nam het woord en zei: Mijn heer moet niet denken dat zij al de jongemannen, de zonen van de koning, gedood hebben, want alleen Amnon is dood. Want Absalom heeft zich hierop toegelegd vanaf de dag dat deze zijn zuster Tamar verkracht heeft. Nu dan, mijn heer de koning moet de zaak niet zo ter harte nemen alsof al de zonen van de koning dood zijn, want alleen Amnon is dood.

2 SAMUEL 13:32-33

Deze man is Amnons vriend. Hij zegt: ‘O, wees hier maar niet verdrietig over. Alleen Amnon is dood. En hij is dood omdat ik hem ertoe overhaalde iets te doen, en dit is het resultaat.’ Jonadab neemt geen enkele verantwoordelijkheid. Natuurlijk was Amnon verantwoordelijk voor zijn eigen misdaad, maar Jonadab zat mee in het complot. Hij was erbij betrokken. Als jij tegen je vriend zei dat hij iets moest doen en hij daarbij om het leven kwam, zou je je dan niet enigszins verantwoordelijk voelen? Je zou je er ellendig over voelen als je ook maar enigszins een vriend van hem was. Deze Jonadab was niet zo'n beste vriend. Hij zegt: ‘David, wees maar niet verdrietig. Alleen Amnon is dood. De andere zonen hebben het overleefd.’

David beseftte op dit punt ongetwijfeld dat hij zelf ook enigszins verantwoordelijk was voor deze gang van zaken, omdat hij besluiteloos was geweest. Amnon had een misdaad gepleegd tegen iemand die zelfs een van de dochters van de koning was. En David had niets gedaan om haar recht te verschaffen, niets gedaan om de dader te straffen. Dat Absalom dat wel had gedaan, was bijna een rechtvaardige daad. Moord was niet echt nodig. Maar David kon zien dat Absalom eigenlijk alleen maar de leegte opvulde die Davids eigen passiviteit had achtergelaten. In zekere zin verdedigde Absalom Davids dochter op een manier waarop David dat had nagelaten, of verschaftte hij haar tenminste recht. En David trad ook niet tegen Absalom op, net zomin als hij tegen Amnon was opgetreden.

12

Absaloms vlucht en Davids verlangen naar hem

Nu vluchtte Absalom, maar David achtervolgde hem niet. Er staat:

Absalom was gevlucht. De knecht die de wacht hield, hief zijn ogen op en keek, en zie, er kwam veel volk van de weg achter hem, aan de zijde van het gebergte. Toen zei Jonadab tegen de koning: Zie, daar komen de zonen van de koning; overeenkomstig het woord van uw dienaar, zo is het gebeurd. Het gebeurde, toen hij uitgesproken was, dat, zie, de zonen van de koning kwamen. Zij begonnen luid te huilen; ook de koning en al zijn dienaren huilden luid. Absalom was gevlucht en naar Talmai, de zoon van Ammihur, koning van Gesur, gegaan. En David rouwde over zijn zoon, al die dagen.

2 SAMUEL 13:34-37

Deze koning was eigenlijk Absaloms grootvader. Dat vinden we eerder, toen we voor het eerst met Absalom kennismaakten, of van zijn bestaan hoorden, in hoofdstuk 3, vers 3:

zijn tweede was Chileab, van Abigaïl, de vrouw van Nabal, uit Karmel; de derde Absalom, de zoon van Maächa, de dochter van Talmai, koning van Gesur;

2 SAMUEL 3:3

Als je vader de koning van het ene land is en er daar een arrestatiebevel tegen je is uitgevaardigd, kun je net zo goed naar het andere land gaan, waar je grootvader koning is. Natuurlijk beheerste David alle omliggende landen, en hij had Absalom daar kunnen achtervolgen. Het zou misschien een onaangename situatie zijn geweest om de koning van Gesur te confronteren en misschien tegen hem te vechten om Absalom

uitgeleverd te krijgen, zodat hij berecht kon worden. David zette de zaak niet door. Absalom ging naar de veiligste plek die hij kon bedenken. Zijn grootvader was tenslotte Davids schoonvader, en David ging hem gewoon niet achterna.

Er staat:

Absalom was gevlucht en naar Talmai, de zoon van Ammihur, koning van Gesur, gegaan. En David rouwde over zijn zoon, al die dagen. Absalom was dus gevlucht en naar Gesur gegaan. Hij bleef daar drie jaar. Koning David verlangde ernaar uit te trekken naar Absalom, want hij had troost gevonden over Amnon, dat hij dood was.

2 SAMUEL 13:37-39

Niet om hem te achtervolgen, hem te laten uitleveren en hem te vervolgen, maar hij miste zijn zoon. Absalom was zijn lievelingszoon. Blijkbaar rekende hij dit Absalom niet helemaal aan, want hij verlangde ernaar dat Absalom en hij zich met elkaar zouden verzoenen. Ik ben er zeker van dat hij, zoals ik al zei, waarschijnlijk inzag dat Absalom als het ware als bloedwreker optrad, hoewel er geen bloed was vergoten. In zekere zin was dat er wel, denk ik. Maar Amnon had een misdaad begaan. Of het een misdaad was waarop de doodstraf stond, zou een kwestie van interpretatie zijn.

Zoals ik al zei, als een man een maagd dwong met hem te slapen, was dat onder de wet niet helemaal dezelfde misdaad als moord. Het was iets waarvoor ze zouden moeten trouwen, maar wat doe je dan in een geval waarin je niet met haar kon trouwen? Ik weet niet precies wat de straf volgens de wet zou zijn geweest. Absalom legde waarschijnlijk een zwaardere straf op dan de wet in dat geval zou hebben gedaan. Toch had David niets gedaan. Daarom zag hij Absalom als iemand die het vacuüm opvulde dat in die situatie door Davids besluiteloosheid was ontstaan.

Dat wil zeggen, hij kwam over het verlies van Amnon heen en miste toen alleen nog maar Absalom.

13

Joab schakelt de wijze vrouw uit Tekoa in

Hoofdstuk 14:

Toen Joab, de zoon van Zeruja, merkte dat het hart van de koning zich bezighield met Absalom, stuurde Joab een bode naar Tekoa en liet vandaar een wijze vrouw halen. Hij zei tegen haar: Doe toch alsof u rouw draagt, trek toch rouwkleding aan, zalf u niet met olie, en wees als een vrouw die al vele dagen rouw draagt over een dode. Ga dan naar binnen bij de koning en spreek tot hem overeenkomstig dit woord. En Joab legde haar de woorden in de mond.

2 SAMUEL 14:1-3

Van deze vrouw wordt gezegd dat ze een wijze vrouw was. Bij onze studie van Spreuken, vooral bij de inleiding op Spreuken, heb ik genoemd dat er mensen waren die als wijs werden beschouwd. Koningen en andere mensen konden bij hen terecht wanneer ze raad nodig hadden, of vooral wanneer ze de tussenkomst nodig hadden van iemand met meer wijsheid dan gemiddeld. In dit geval moest deze vrouw een actrice zijn, en ze zou een deel van haar tekst moeten improviseren. Hij wilde dus niet iemand die daar niet toe in staat was. Hij wilde iemand die een wijze vrouw was. In de stad Tekoa woonde een vrouw die blijkbaar bekendstond als wijs en die zich in een gesprek met de koning kon handhaven, zelfs terwijl ze een misleidende rol speelde.

Joab probeert hier in wezen David zover te krijgen dat hij Absalom gratie verleent en hem laat terugkomen. Joab wordt gedreven door het feit dat hij zag dat het hart van de koning met Absalom bezig was. Dat wil zeggen, Joab wist dat David wenste dat Absalom naar huis kon komen. Maar David had niet het gevoel dat hij het recht aan zijn kant had als hij Absalom zomaar vrijuit liet gaan, terwijl hij een moord had gepleegd. Joab probeert een manier te vinden om David gelukkig te maken en

Absalom gelukkig te maken, en deze relatie te herstellen. Ook hierin onderneemt David weer geen actie, hoewel hij dat wel zou willen. Dus zei hij tegen deze vrouw dat ze die rol moest gaan spelen.

14

De koning als rechter en zijn bereikbaarheid

De vrouw uit Tekoa zei tegen de koning, terwijl zij zich met haar gezicht ter aarde wierp en zich neerboog; zij zei: Breng verlossing, o koning!

2 SAMUEL 14:4

vers 4.

In die tijd waren koningen daadwerkelijk bereikbaar voor mensen met klachten. Zelfs in de volgende generatie konden twee prostituees naar Salomo toe gaan. Ze hadden een juridisch geschil over de vraag van wie de zoon was. Zelfs voor een zaak over de voogdij over een kind konden een paar vrouwen rechtstreeks voor de koning zelf verschijnen. Je ziet dus dat de heersers in die tijd het niet helemaal zo druk hadden als heersers in onze tijd.

Je zou je zaak niet zo gemakkelijk kunnen voorleggen aan de president van de Verenigde Staten, die natuurlijk gratie zou kunnen verlenen. Als je door de rechtbank tot levenslang of zelfs ter dood veroordeeld was, zou de president in dit land, als hij dat wilde, je gratie kunnen verlenen en je vrij kunnen laten gaan. Maar probeer maar eens een audiëntie bij hem te krijgen. Probeer maar eens te zorgen dat hij zelfs maar van je situatie op de hoogte raakt. Hij heeft een heleboel belangrijkere dingen te behandelen. Er zijn lagere rechtbanken enzovoort waaraan hij dat allemaal heeft gedelegeerd. De grondwet heeft al die zaken gedelegeerd, zodat mensen niet naar de president gaan. Hij heeft het te druk. Maar hier hebben we een koning die rechtstreeks betrokken is bij de rechtspraak. Mensen met klachten kunnen dus in sommige gevallen rechtstreeks naar de koning komen. Het kan heel goed zijn dat ze eerst naar de lagere rechtbanken

moesten gaan. Het is net als toen Mozes op advies van zijn schoonvader die regeling instelde in Exodus hoofdstuk 18. Aanvankelijk behandelde Mozes alle zaken persoonlijk, maar daardoor kon hij niets anders meer doen. Zijn schoonvader zei:

Stel het zo in dat er leiders over tien, leiders over vijftig, leiders over honderd en leiders over duizend zijn.

EXODUS 18:21

Dan gaan de klachten van mensen eerst naar de lagere rechtbanken. Als die de zaak niet kunnen behandelen, gaat die naar de volgende, hogere rechtbank. Uiteindelijk komen alleen de moeilijkste zaken bij Mozes terecht.

Die regeling bestond misschien ook op dit moment nog in Israël. Het kan zijn dat David niet elke zaak behandelde, maar dat de zaken die de lagere rechtbanken hadden doorlopen en niet waren opgelost, voor zijn troon kwamen. Omdat Joab zo'n hoge positie bekleedde, kon hij volgens mij gemakkelijk alle lagere rechtbanken omzeilen en deze vrouw meteen op de rol laten zetten om voor de koning te verschijnen. Dus komt ze met haar verzonnen zaak. Het is geen echte zaak.

15

De verzonnen weduwe vraagt gratie voor haar zoon

De koning zei tegen haar: Wat is er met u? Zij zei: Ach, ik ben een weduwe en mijn man is gestorven. Nu had uw dienaar twee zonen; in het veld raakten deze beiden slaags en er was niemand die tussenbeide kwam. Toen sloeg de een de ander zo hard dat hij hem doodde. En zie, het hele geslacht heeft zich tegen uw dienaar gekeerd en gezegd: Geef hem die zijn broer doodgeslagen heeft hier. Dan zullen wij hem doden voor het leven van zijn broer, die hij doodgeslagen heeft, en zo ruimen wij ook de erfgenaam uit de weg. Zo zullen zij mijn gloeiende kooltje, dat nog overgebleven is, uitdoven, en voor mijn man geen naam of overblijfsel op de aardbodem over laten.

2 SAMUEL 14:5-7

Ze zegt in wezen dat haar man dood is en dat er maar twee zonen zijn. Nu is een van de zonen dood, vermoord door zijn broer. Het is duidelijk dat de wet zou vereisen dat de broer die de moord heeft gepleegd ter dood wordt gebracht. Dan zegt de vrouw:

Ik heb niemand. Er is geen erfgenaam. Ik ben alles kwijt.

Ze vraagt David om een soort bestuurlijk besluit te nemen om de straf in dit geval kwijt te schelden. Haar zoon verdient inderdaad de dood, en alleen de koning zou kunnen zeggen: 'Goed, ik zal hem daarvan vrijstellen.' Net zoals de president van de Verenigde Staten een moordenaar gratie zou kunnen verlenen als hij dat wilde, en hem zijn straf zou kunnen kwijtschelden.

Dus kwam ze naar de koning om hem dat te vragen. Haar zoon verdient de dood, maar zou de koning alsjeblieft een uitzondering voor haar zoon willen maken, zodat haar overleden man niet zonder erfgenaam achterblijft?

Toen zei de koning tegen deze vrouw: Ga naar uw huis en ik zal bevel geven met betrekking tot u. Maar de vrouw uit Tekoa zei tegen de koning: Mijn heer koning, laat de ongerechtigheid op mij neerkomen en op het huis van mijn vader; laat de koning en zijn troon daarentegen onschuldig zijn.

2 SAMUEL 14:8-9

Met andere woorden, als je mijn zoon gaat vrijstellen van zijn straf, doe je iets waarvan je zou kunnen zeggen dat het niet is wat de wet vereist. Als er enige schuld op je zou komen te rusten vanwege deze overtreding van de wet, laat die dan op mij en mijn huis komen in plaats van op jou. Laat je troon vrij van schuld zijn. Ik neem alle blaam en alle schuld op me voor wat je hebt besloten.

De koning zei: Als iemand iets tegen u te zeggen heeft, breng hem dan bij mij; hij zal u dan voortaan niet meer aanraken.

2 SAMUEL 14:10

Ze heeft een situatie geschetst waarin de familieleden tegen haar zeggen dat ze haar zoon aan hen moet uitleveren om hem te doden. David zegt:

Als ze je blijven lastigvallen, stuur ze dan meteen naar mij, dan zal ik ze eens vertellen hoe het zit. Ik zal je zoon beschermen.

Dus heeft David in wezen gezegd: ‘Ik zal de straf in dit geval kwijtschelden vanwege de verzachtende omstandigheden.’

Zij zei: Laat de koning toch denken aan de HEERE, uw God, zodat de bloedwrekers niet nog meer verderf zullen aanrichten en mijn zoon uit de weg ruimen. Toen zei hij: Zo waar de HEERE leeft, ik zweer dat er niet één van de haren van uw zoon op de aarde zal vallen!

2 SAMUEL 14:11

Ze heeft ervoor gezorgd dat hij zichzelf een aantal keren herhaalt, alleen maar om er zeker van te zijn dat hij niet vergeet wat hij heeft gezegd. Nu zweert hij een eed:

Zo waar de Heer leeft, je zoon zal geen haar worden gekrenkt.

Met andere woorden, ik zal hem beschermen. Maak je geen zorgen. Hij zal niet hoeven te sterven.

16

Het pleidooi voor Absaloms terugkeer

Het punt is natuurlijk: als hij een uitzondering zou maken voor haar zoon, waarom maakt hij dan geen uitzondering voor zijn eigen zoon, Absalom? Dit lijkt een beetje op Nathan die zegt:

Jij bent die man.

Je schetst een verzonnen situatie waarover David een oordeel velt, en zegt dan: ‘Nou, als je consequent wilt zijn, dan geldt dit ook voor jouw huisgezin.’

Toen zei de vrouw: Laat uw dienaressen toch een woord tot mijn heer de koning spreken. En hij zei: Spreek.

2 SAMUEL 14:12

Hier komt haar rol als wijze vrouw naar voren. Ze moet nu namelijk de rol loslaten die ze heeft gespeeld en daadwerkelijk vanuit haar eigen wijsheid, op eigen gezag, met de koning onderhandelen over wat er wordt gevraagd.

De vrouw zei: Waarom hebt u dan zoiets tegen Gods volk bedacht? Met wat u zegt, verklaart u zichzelf schuldig, want u haalt degene die u hebt verbannen niet terug naar huis. We gaan immers allemaal dood en worden dan als water dat op de grond is gemorst en dat je niet meer kunt opvangen. Toch neemt God geen leven weg, maar bedenkt Hij manieren om te voorkomen dat wie verbannen is, ook van Hem wordt weggestuurd. Ik ben hierover met u komen praten, mijn koning, omdat de mensen me bang hebben gemaakt. En ik dacht: Ik zal nu met de koning praten. Misschien zal hij doen wat ik hem vraag. Want de koning zal naar me luisteren en me redden uit de handen van de man die mij en mijn zoon wil doden en ons zo wil laten verdwijnen uit wat God Zijn volk heeft gegeven. Ik dacht: Wat mijn koning zegt, zal me geruststellen, want mijn koning kan net als een engel van God goed van kwaad onderscheiden. En moge de Heer, uw God, met u zijn.

Ze heeft Absalom niet genoemd, maar ze heeft wel gezegd dat David heeft nagelaten de verbannene uit zijn gezin terug te laten komen. David heeft daar natuurlijk al die drie jaar dat Absalom afwezig is aan gedacht. Hij legt meteen het verband. Hij is niet dom. Hij beseft: ‘Dit gaat over Absalom, nietwaar?’ Ze zegt: ‘Ik wist dat ik je zover kon krijgen dat je een barmhartige beslissing over mijn zoon zou nemen.’ Maar in werkelijkheid zegt ze: ‘Het welzijn van heel Israël staat op het spel als het gaat om wat er van jouw zoon terechtkomt. Daarom moet je tegenover je eigen zoon dezelfde mildheid tonen als je zojuist tegenover mijn zoon hebt getoond.’

Nu praat ze nog steeds alsof haar situatie echt was. Of ze het bedrog volhoudt, of dat we moeten aannemen dat Joab werkelijk iemand heeft gevonden die in deze omstandigheden verkeerde en haar hiervoor heeft ingezet, weet ik niet. Mijn indruk is dat ze de hele tijd een rol speelde. Maar ze houdt het verhaal hier vrijwel helemaal tot het einde toe vol.

Ze heeft zich omzichtig uitgedrukt. Ze heeft Absalom niet met name genoemd, maar David leest tussen de regels door.

17

David doorziet Joabs aandeel in het plan

Toen antwoordde de koning en zei tegen de vrouw: Verberg toch niets voor mij van wat ik u ga vragen. En de vrouw zei: Laat mijn heer de koning toch spreken. De koning zei: Heeft Joab, met u, de hand in dit alles? De vrouw antwoordde: Zo waar uw ziel leeft, mijn heer koning, niemand kan naar rechts of links afwijken van alles wat mijn heer de koning gesproken heeft! Inderdaad, uw dienaar Joab, die heeft het mij geboden, en die heeft al deze woorden uw dienstares in de mond gelegd.

2 SAMUEL 14:18-19

Kennelijk had Joab in de drie jaar dat Absalom afwezig was waarschijnlijk zijn mening aan koning David kenbaar gemaakt, dat Absalom teruggehaald moest worden. Of het nu voor het moreel van het volk was, of voor Davids eigen moreel, of om welke reden dan ook, David wist dat Joab er voorstander van was om Absalom terug te laten komen. En hij nam onmiddellijk aan dat deze vrouw onder invloed van Joab handelde. Er waren hierover dus al eerder meningen uitgewisseld tussen David en Joab. Hij vermoedt dat deze vrouw op aanwijzing van Joab handelt en vraagt haar er rechtstreeks naar:

Zit Joab hier soms achter?

Om de voorstelling van zaken zo'n wending te geven, heeft uw dienaar Joab dit gedaan. Maar mijn heer is wijs, als de wijsheid van een engel van God, en in staat om alles op te merken wat op de aarde gebeurt.

2 SAMUEL 14:20

Met andere woorden: 'We kunnen niets voor je verbergen. Je hebt door wat Joab hiermee van plan is.' En de koning liet toen Joab roepen en zei tegen hem:

18

Joabs belang bij Absaloms terugkeer

Toen zei de koning tegen Joab: Zie toch, ik heb dit verzoek ingewilligd. Ga dan en breng de jongeman Absalom terug. Toen wierp Joab zich met zijn gezicht ter aarde, boog zich en dankte de koning. Joab zei: Uw dienaar heeft heden gemerkt dat ik genade gevonden heb in uw ogen, mijn heer de koning, omdat de koning het verzoek van zijn dienaar ingewilligd heeft.

2 SAMUEL 14:21-22

Opnieuw lijkt het vreemd dat Joab juist deze dankbaarheid zou uiten, alsof Joab op de een of andere manier voordeel kon hebben bij Absaloms terugkeer. Zo van: 'O, dit is wat ik altijd al wilde dat je zou doen. Het is zo vriendelijk van je, koning, dat je hier mijn verzoek inwilligt.' En toch zien we niet dat Joab en Absalom een hechte band hadden. Uiteindelijk was het zelfs Joab die Absalom in de strijd doodde. Waarom is Joab er dan zo op gebrand dat Absalom terugkomt?

Helemaal aan het begin van dit hoofdstuk wordt ons verteld dat het komt doordat hij zag dat het hart van de koning met Absalom bezig was. Dit verklaart niet alles, maar Joab wist kennelijk dat het in zijn voordeel was om dingen te doen waarmee hij zich bij de koning geliefd maakte. Hij wist dat de koning niet het initiatief had of niet het initiatief zou nemen om Absalom terug te halen, maar dat de koning wel graag zou willen dat Absalom terug was.

Dus Joab bewijst David in zekere zin een dienst, denkt hij. Een dienst die David zichzelf niet zou toestaan te bewijzen. David zou het waarschijnlijk niet doen omdat hij het gevoel had dat men hem dan zou zien als iemand die eenvoudigweg aan vriendjespolitiek deed en misdaden binnen zijn familie ongestraft liet. Zolang Absalom uit het zicht en ver weg was, kon David doen alsof het hem erom ging misdaad uit zijn familie te weren. Maar Absalom bevond zich vermoedelijk buiten het bereik van de rechtspraak. Als Absalom echter werd teruggebracht, zouden de mensen misschien verwachten dat David hem terechtstelde, en dat wilde hij niet doen. Dus het

kwam David gewoon beter uit om Absalom weg te houden. Maar Joab wist dat David naar zijn zoon smachtte, dat David ongelukkig was en dat David veel gelukkiger zou zijn als Absalom kon terugkomen. Joab had er dus blijkbaar persoonlijk belang bij om bij de koning in de gunst te komen door dit te regelen. In zekere zin probeert hij David iets te laten doen wat in Davids belang is en waar David blij mee zal zijn. Maar David kan zich er niet toe brengen, omdat hij worstelt met de verschillende, waarschijnlijk juridische, kwesties die erbij komen kijken.

Dus Joab is in zekere zin de pleitbezorger van Absalom. In zekere zin zouden de mensen dan de invloed van Joab op David de schuld kunnen geven, in plaats van David zelf, als het ging om het voortrekken van zijn misdadige zoon. Wanneer de legeraanvoerder degene is die het heeft gedaan, kunnen de mensen hun mond maar beter houden, want Joab heeft het bevel over het leger. Je wilt niet dat hij boos op je wordt. Dus Joab heeft als het ware de verantwoordelijkheid op zich genomen voor Absaloms wangedrag en voor het verlenen van amnestie aan Absalom.

19

Absaloms afzondering, uiterlijk en gezin

De koning zei: Laat hij naar zijn huis terugkeren; mijn gezicht krijgt hij niet te zien. Zo keerde Absalom terug naar zijn huis, maar hij kreeg het gezicht van de koning niet te zien.

2 SAMUEL 14:24

Dit was voor Absalom onaanvaardbaar, zoals we zullen zien.

Nu was er in heel Israël geen man zo knap als Absalom, buitengewoon prijzenswaardig. Van zijn voetzool af tot aan zijn schedel toe was er aan hem geen gebrek. Als hij zijn hoofd schoor — het gebeurde aan het eind van elk jaar dat hij het schoor; omdat het hem te zwaar werd, daarom schoor hij het — dan woog dat hoofdhaar tweehonderd sikkels, naar het ikgewicht van de koning.

2 SAMUEL 14:25-26

Dat is het gewicht. Voor zover ik begrijp, is dat ongeveer drie pond of zo iets. Dat is een heleboel haar. Drie pond haar. Haar weegt niet erg veel, dus het moet dik en snel zijn gegroeid. Elk jaar liet hij de tuinmannen komen om het terug te snoeien. Er werd drie pond haar van hem afgeknipt.

Dit is misschien ook van belang vanwege de manier waarop hij stierf. De Bijbel zegt later dat hij stierf doordat hij op zijn muilddier door het bos reed en zijn hoofd vast kwam te zitten. Er staat niet zijn haar. Er staat dat zijn hoofd vast kwam te zitten in de bomen en dat hij aan zijn hoofd tussen hemel en aarde hing. Maar waarschijnlijk aan zijn hoofdhaar. Als zijn hoofd alleen maar in een boomvork terecht was gekomen, zou hij daar niet lang zijn blijven hangen. Hij zou naar beneden springen en daar wegkomen. Maar zijn haar raakte blijkbaar verstrikt in de takken, en hij kon niet loskomen. Dus die struik op zijn hoofd maakte hem aantrekkelijk. Hij was een heel aantrekkelijke man, maar uiteindelijk werd die hem ook fataal.

Bij Absalom werden drie zonen geboren, en een dochter van wie de naam Tamar was. Zij was een vrouw die knap was om te zien.

2 SAMUEL 14:27

Het is interessant dat hij zijn dochter naar zijn zus vernoemde, waarschijnlijk om haar te eren. Zij was ook een vrouw die er prachtig uitzag, net als haar tante Tamar.

20

Davids halve vergeving veroorzaakt wrok

Zo bleef Absalom twee volle jaren in Jeruzalem zonder dat hij het gezicht van de koning te zien kreeg. Daarom stuurde Absalom een bode naar Joab om hem naar de koning te sturen, maar hij wilde niet bij hem komen. Toen stuurde hij nog een tweede keer een bode, maar hij wilde niet komen.

2 SAMUEL 14:28-29

Joab had voor Absalom bemiddeld om ervoor te zorgen dat hij zonder enige strafrechtelijke sanctie naar het land kon terugkeren. Maar Davids vergeving was niet erg volledig. Of je vergeeft iemand, of je vergeeft iemand niet. David vergaf hem maar half. Hij schold hem zijn schuld kwijt, maar hij wilde hem niet zien. Misschien wilde hij het volk nog steeds laten zien dat hij Absalom hier niet zomaar vrijuit liet gaan. Absalom leed nog steeds enigszins onder de verwijdering tussen hem en de koning, ook al kreeg hij niet de doodstraf. Om welke reden dan ook wilde David Absalom niet zien, en dat was voor Absalom niet aanvaardbaar. Hij denkt: 'Mijn vader, vergeeft hij me nu wel of vergeeft hij me niet?'

Onvolledige vergeving is frustrerend en verkeerd. Je vergeeft iemand, of je vergeeft hem niet. Als je zegt: 'Ik vergeef je', maar je je vervolgens niet echt gedraagt alsof alles weer in orde is, dan vergeef je niet. En dan zul je alleen maar meer bitterheid en wrok in de relatie veroorzaken. Dat is wat hier gebeurde.

Joab zag dat David er niet voor voelde om Absalom te zien, dus nam Joab ook afstand van Absalom. Omdat hij eerder voor Absalom had gepleit, wil Absalom nu dat Joab dat opnieuw doet. Hij wil dat hij naar David gaat en hem zegt dat hij Absalom zou moeten zien. Maar Joab wil niet reageren. Er worden boodschappen van Absalom naar Joab gestuurd met de mededeling: 'Hé, ik wil met je praten.' En Joab negeert de boodschappers. Twee keer.

21

Absalom dwingt een ontmoeting met David af

Toen zei hij tegen zijn dienaren: Zie, het stuk grond van Joab grenst aan het mijne en hij heeft er gerst op staan; ga het in brand steken. En Absaloms dienaren staken dat stuk grond in brand. Toen maakte Joab zich gereed, ging bij Absalom naar binnen, zijn huis in, en zei tegen hem: Waarom hebben uw dienaren het stuk grond dat van mij is, in brand gestoken? En Absalom zei tegen Joab: Zie, ik heb een bode naar u gestuurd om te zeggen: Kom hierheen, zodat ik u naar de koning kan sturen om te zeggen: Waarom ben ik uit Gesur terug gekomen? Het zou mij beter zijn als ik nog daar was. Nu dan, laat mij het gezicht van de koning zien. Als er nog schuld in mij is, laat hij mij dan doden.

2 SAMUEL 14:30-32

Met andere woorden: laten we nu eens een besluit nemen, David. Laten we ophouden zo slap te zijn, te weifelen en maar half door te pakken. Als ik het verdien te sterven, laat hij me dan doden. Als ik het niet verdien te sterven, laat hij me dan in ere herstellen. Maar deze onzekere toestand waarin ik maar half vergeven ben, is niet aanvaardbaar.

Toen ging Joab bij de koning naar binnen en vertelde het hem. Deze riep Absalom bij zich, en hij kwam bij de koning en boog zich voor hem neer met zijn gezicht ter aarde, vóór de koning; en de koning kuste Absalom.

2 SAMUEL 14:33

Maar de schade aan hun relatie was blijkbaar onherstelbaar. En vanaf dat moment begon Absalom plannen te smeden om zijn vader als koning ten val te brengen. Dat allemaal doordat David verkeerd met zijn gezin omging. En dat hij verkeerd met zijn gezin omging, kwam volgens mij door schuldgevoel.

22

Schuldgevoel, rechtspreken en bidden in nood

Dat is één ding: wanneer je jezelf in een moreel bedenkelijke positie brengt, ben je ineens niet meer in staat om in andere gevallen duidelijke en besliste morele oordelen te vellen wanneer dat wel zou moeten. Want je denkt: „Tja, wie ben ik om hier een oordeel te vellen? Wie ben ik om kritiek te leveren?”

Waarom ziet u wel de splinter in het oog van uw broeder, maar merkt u de balk in uw eigen oog niet op? Of, hoe zult u tegen uw broeder zeggen: Laat toe dat ik de splinter uit uw oog haal; en zie, er is een balk in uw eigen oog? Huichelaar, haal eerst de balk uit uw oog en dan zult u goed kunnen zien om de splinter uit het oog van uw broeder te halen.

MATTHEÛS 7:3-5

En toch was het de plicht van de koning om recht te spreken. Het was de plicht van de koning om gerechtigheid en recht in het koninkrijk te handhaven. Maar zijn eigen geweten zat hem in de weg. En zo werd hij een heel slechte bestuurder, zelfs over zijn eigen gezin. En uiteindelijk maakte hij zijn gezin alleen maar boos op hem. Hij strafte Amnon niet, en dus moest Absalom dat doen. En toen hij Absalom uiteindelijk zogenaamd vergaf, was het geen volledige vergeving.

En het is interessant hoe politiek gewiekst Joab hier te werk gaat. Toen hij zag dat David echt graag wilde dat Absalom terugkwam, nam Joab het voor Absalom op. Wanneer hij ziet dat David Absalom niet wil zien, wil Joab ook niets met hem te maken hebben.

En het is interessant hoe Absalom, toen hij merkte dat Joab zijn boodschappers negeerde, zijn dienaren eropuit stuurde om Joabs veld in brand te steken. En dan komt Joab woedend aanzetten en zegt:

Waarom heb je dat gedaan?

En hij zegt: „Tja, anders wilde je niet met me praten.”

Ik denk dat hier misschien een parallel in zit. Of die opzettelijk is, weet ik niet, maar er is zeker een parallel. Soms moet God namelijk onze velden in brand steken voordat we met Hem willen praten. Vaak bidden we pas als het echt heel slecht gaat. Als het ons goed gaat, wil God graag dat we met Hem praten, maar we hebben Hem niet nodig. We voelen er geen aandrang toe. Maar zodra Hij onze velden in brand steekt en ons leven in een crisis terechtkomt, zijn we er ineens heel snel bij om naar God toe te rennen en met Hem te praten, net zoals Joab bij deze gelegenheid deed.

Hoe dan ook, er is hier iets van herstel tussen de vader en de zoon. Dus ogenschijnlijk is alles weer in orde. Het gezin is weer bij elkaar. Amnon is dood. Tamar is onteerd, maar Absalom is terug en de moeilijkheden voor David en zijn gezin zijn voorbij, zo lijkt het tenminste. Hij heeft een prijs betaald met het verlies van zijn zoon, met de misdaad tegen zijn dochter. Maar dat is toch zeker genoeg. En de problemen zijn nu voorbij, denkt hij waarschijnlijk. Maar ze beginnen nog maar net, want Absalom zal hem nog meer verdriet bezorgen dan alles wat hij tot nu toe heeft geleden.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Samuel 12:10
- 2 Samuel 13:1-2
- 2 Samuel 13:3
- 2 Samuel 13:4-6
- 2 Samuel 13:7
- 2 Samuel 13:8
- 2 Samuel 13:9-11

- 2 Samuel 13:12-13
- 2 Samuel 13:14
- 2 Samuel 13:15-20
- 2 Samuel 13:21-22
- Johannes 15:13
- 2 Samuel 13:15
- Psalmen 32:1
- 2 Samuel 13:23
- 2 Samuel 13:24
- 2 Samuel 13:25
- 2 Samuel 13:26-27
- 2 Samuel 13:28-29
- 2 Samuel 13:30
- 2 Samuel 13:31
- 2 Samuel 13:32-33
- 2 Samuel 13:34-37
- 2 Samuel 3:3
- 2 Samuel 13:37-39
- 2 Samuel 14:1-3
- 2 Samuel 14:4
- Exodus 18:21
- 2 Samuel 14:5-7
- 2 Samuel 14:8-9
- 2 Samuel 14:10
- 2 Samuel 14:11
- 2 Samuel 14:12
- 2 Samuel 14:18-19
- 2 Samuel 14:20
- 2 Samuel 14:21-22
- 2 Samuel 14:24
- 2 Samuel 14:25-26
- 2 Samuel 14:27
- 2 Samuel 14:28-29
- 2 Samuel 14:30-32

- 2 Samuel 14:33
- Mattheüs 7:3-5

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.